

LES UNIVERSITATS CATALANES A FAVOR DE LA PAU: RAONS CONTRA LA GUERRA

Paranimf de la Universitat de Barcelona, 14 de febrer de 2003

No és el primer cop, ni probablement el darrer, que les universitats, espais que privilegien la producció de coneixements, l'anàlisi crítica, la resolució de problemes i la millora de la societat, manifesten el seu rebuig a l'ús de la força per damunt i en contra de la raó.

Ho va fer, en un altre context però en un lloc tan solemne com el Paranimf que avui ens acull, el rector Miguel de Unamuno durant la guerra civil espanyola. Ho varen fer desenes de milers de persones a molts campus universitaris durant la guerra del Vietnam. Ho han fet i ho fan milers d'universitaris que han lluitat durant dècades contra les armes de destrucció massiva o a favor d'una concepció i una pràctica integral del respecte als drets humans. Ho fan els nostres investigadors i científiques quan critiquen que, a l'Estat espanyol, el gruix de la inversió en I + D es dediqui a la recerca amb finalitats militars i no al coneixement bàsic i a la millora del benestar de les poblacions humanes i del seu entorn. Per últim, als nostres campus es crida quotidianament a favor de la raó i en contra de l'ús de la força en instar i ensenyar a les aules a tenir un esperit crític i científic, a no donar res per descomptat, a fer conjectures i mirar de verificar-les o de falsar-les.

La pràctica universitària és, en suma, l'imperi de la raó, de la recerca constant de certes provisionals a través del dubte metòdic.

Avui, però, no n'hi ha prou amb la pràctica quotidiana. Cal tornar a manifestar, de forma rotunda i explícita, el rebuig a l'ús de la força i vindicar el paper de la raó, almenys per dues raons. Primer, per les conseqüències que té un fet recent: en un món de població creixentment estratificada, amb rics globalitzats i pobres localitzats, el pressupost militar anual dels Estats Units supera la despesa pública mundial en educació

superior. La significació del fet supera l'àmbit de l'educació superior i els interessos de les universitats, i diu molt, i no bo, de com es prioritzen les necessitats humanes. Segon, per l'amenaça d'una intervenció armada contra Iraq durant les properes setmanes.

La societat catalana, espanyola i mundial ja està expressant a bastament sentiments contraris a la intervenció, a la guerra, amb el mèrit de fer-ho no pas per por a morir sinó per la convicció que no cal matar per resoldre conflictes o aconseguir el desarmament. Les universitats catalanes fem nostres aquests sentiments, i, amb coherència amb la nostra raó de ser, volem afegir raons contra la guerra.

La primera raó contra la guerra deriva de la necessitat de preservar la pròpia capacitat de raonament i anàlisi. Exemples recents ens mostren que la guerra tortura la raó, amaga la realitat, en posar en marxa mecanismes justificadors i procediments propagandístics que dificulten l'ús de la capacitat de raciocini. N'hi haurà prou en recordar un fet: els que justifiquen la intervenció addueixen la semblança entre la situació actual i la de 1990/91, quan Iraq invaí Kuwait, sense dir que la invasió conculcà el dret internacional i permetia invocar els dos supòsits en què des de 1945 és legítim recórrer a l'ús de la força, la legítima defensa després d'una agressió i l'amenaça a la pau i la seguretat mundial.

La segona raó és que la intervenció no només seria, a hores d'ara, contrària a la legalitat internacional, sinó innecessària, ineficac, ineficient i il·legítima. Innecessària perquè no s'ha demostrat cap dels supòsits adduïts, ni l'existència perillosa d'armes de destrucció massiva, ni risc imminent de ruptura de la pau ni connexió amb el terrorisme internacional. Ineficac perquè res no assegura que atacant Iraq s'assoleixin objectius irrenunciables com la democratització dels països de la zona, la fi del règim de Saddam Hussein, el compliment de les resolucions del Consell de Seguretat de Nacions Unides o l'eliminació de les armes de destrucció massiva. Ineficient perquè, fins i tot en el cas que s'assolís algun dels objectius anteriors, l'anàlisi cost-benefici, en termes econòmics i humans, seria totalment negatiu i inacceptable. Il·legítima perquè no es justificable en termes morals, polítics, o en perspectiva comparada: Iraq no és ni el país que més resolucions del Consell de Seguretat ha ignorat; ni el principal posseïdor d'armes de destrucció massiva; ni el seu règim constitueix un risc real per a la pau mundial o per a la zona del Golf Pèrsic.

La tercera raó afecta la causa de la pau, l'educació i la cultura, el compromís de la universitat en pro de societats més justes i dialogants. Construir cultura de pau és una

tasca que requereix un esforç continuat i de llarg alè, que una intervenció armada dificultaria. Per dir-ho amb els mots savis i ajustats del poeta, de Miquel Martí Pol,

*“la pau no és un cop de vent sobtat,
sinó la pedra en la qual cada dia
cal esculpir l’esforç de conquerir-la”.*

Un esforç al que les universitats que representem han de continuar contribuint de forma significativa. Per això ens comprometem, en nom de les universitats del nostre país i dels membres de la comunitat universitària catalana, a seguir donant raons contra la guerra però també a fer tot el possible perquè la pedra de la pau que la societat catalana està esculpint vigorosament continuï sent modelada. Ho farem mitjançant el suport a la investigació i a l’educació per a la pau, a la resolució i transformació dels conflictes per mitjans no violents, a l’anàlisi crítica de la realitat i dels conflictes internacionals, a la construcció d’alternatives.

D’aquí, doncs, el nostre suport a les iniciatives ciutadanes, d’aquí que de viva veu i per escrit diguem també nosaltres avui, demà i en el futur:

NO EN NOM NOSTRE NI EN EL DE LA COMUNITAT UNIVERSITARIA

Signat a Barcelona, el 14 de febrer de 2003